

**Przedmiotowy system oceniania z biologii dla szkoły podstawowej w Zespole Szkół
Ogólnokształcących im. AK w Bielsku-Białej**

1. Na lekcjach biologii będą oceniane:

- Wiadomości przedmiotowe zgodne z podstawą programową i programem nauczania. O wymaganiach edukacyjnych i egzaminacyjnych uczniowie będą informowani przed realizacją zajęć, na początku roku szkolnego.
- Umiejętności: analiza i interpretacja źródeł pisanych i niepisanych, dostrzeganie związków przyczynowo – skutkowych i czasowo – przestrzennych, porównywanie, wnioskowanie, korzystanie z różnych źródeł informacji., osiągnięcie znaczących wyników konkursach przedmiotowych, umiejętność prowadzenia dyskusji, zaangażowanie, odpowiedzialność za podjęte zadania.

2. Celem oceniania osiągnięć ucznia z biologii jest:

- Wspieranie działań ucznia i motywowanie go do dalszej pracy,
- Bieżące informowanie o poziomie osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie,
- Wdrażanie do systematycznej pracy , samokontroli i samooceny,
- Pomoc w samodzielnym planowaniu rozwoju ucznia ,
- Dostarczanie rodzicom , nauczycielom , dyrekcji , nadzorowi pedagogicznemu informacji o postępach , trudnościach i uzdolnieniach ucznia ,
- Uświadomienie uczniowi poziomu jego osiągnięć względem możliwości oraz stosunku do odpowiednich wymagań edukacyjnych ;

3. Sprawdzanie osiągnięć uczniów – podstawą do oceny będą:

- Każdy uczeń powinien otrzymać w ciągu semestru minimum trzy oceny
- Odpowiedź ustna –z trzech ostatnich lekcji
- Kartkówka –niezapowiedziana/zapowiedziana- z trzech ostatnich lekcji
- Sprawdzian, –zapowiedziany tydzień wcześniej , z jednego lub więcej działów – wpisany do dziennika tydzień wcześniej
- Inne: aktywność na lekcji, udział w konkursach, systematyczna praca z zeszytem ćwiczeń, przeprowadzenie fragmentu lekcji,
- Brak efektywnej pracy w grupach lub z podręcznikiem, brak znajomości podstawowych pojęć biologicznych uczeń może otrzymać ocenę niedostateczną.
- Ilość i częstotliwość form sprawdzania jest zależna od poziomu, możliwości klasy i w zależności od realizowanego programu modyfikowana.

4. Kryteria oceny umiejętności i wiadomości są następujące

a) Odpowiedź ustna:

- bezbłędna, samodzielna i wyczerpująca lub wykraczająca poza program nauczania, wskazująca na szczególne zainteresowanie przedmiotem – **celujący**
- bezbłędna, samodzielna i wyczerpująca – **bardzo dobry**
- bezbłędna, samodzielna i niepełna – **dobry**
- braki i luki w opanowaniu podstawowych wiadomości, pomoc nauczyciela przy wypowiedziach – **dostateczny**
- wyraźne braki, wypowiedzi tylko z pomocą nauczyciela – **dopuszczający**
- brak odpowiedzi, całkowity brak zrozumienia problemu – **niedostateczny**

b) Ocena prac pisemnych – skala punktowa przeliczona na oceny

1. niedostateczny	0% - 29% pkt.
2. dopuszczający	30% - 49% pkt.
3. dostateczny	50% - 69% pkt.
4. dobry	70% - 89% pkt.
5. bardzo dobry	90% - 95% pkt.
6. celujący	96% - 100% pkt. (i ewentualnie zadania dodatkowe)

- c) Zapowiedziane pisemne formy sprawdzania wiedzy są obowiązkowe. Uczeń który opuścił sprawdzian powinien napisać go w ciągu tygodnia od dnia powrotu do szkoły, np. na konsultacjach, po uzgodnieniu terminu z nauczycielem.
- d) Zapowiedziane prace pisemne nie powinny być, bez szczególnie ważnych powodów, przekładane na inny termin.
- e) Prace pisemne napisane nieczytelnie lub rażąco nieestetycznie nie podlegają sprawdzeniu, z wyjątkiem tych uczniów, którzy mają opinię o dysfunkcjach.
- f) W przypadku stwierdzenia niesamodzielności pracy podczas pracy pisemnej nauczyciel odbiera pracę i wpisuje ocenę niedostateczną, którą uczeń może poprawić w ciągu tygodnia.
- g) Nienapisanie przez ucznia sprawdzianu może spowodować obniżeniem oceny na koniec semestru lub roku szkolnego.

5. Poprawa osiągnięć edukacyjnych:

- Uczeń ma obowiązek uzupełnić braki wynikające z absencji w szkole.
- W przypadku nieobecności na sprawdzianie pisemnym, uczeń ma obowiązek zaliczenia go po wyznaczeniu terminu przez nauczyciela.

- Uczeń ma prawo do jednorazowej poprawy oceny niedostatecznej ze sprawdzianu/kartkówki w ciągu dwóch tygodni od daty oddania sprawdzianu przez nauczyciela; po uzgodnieniu terminu i formy z nauczycielem.
- Ocenę pozytywną uczeń może poprawić w terminie i formie uzgodnionej z nauczycielem.
- Uczeń może poprawić ocenę niedostateczną z odpowiedzi ustnej w sposób ustalony przez nauczyciela.

6. Nieprzygotowanie do zajęć:

- Uczeń ma prawo być nieprzygotowany do lekcji - raz w ciągu semestru (przy 1 godzinie zajęć tygodniowo) lub dwa razy w ciągu semestru (przy 2 godzinach zajęć tygodniowo) ; co zgłasza nauczycielowi na początku lekcji
- Nieprzygotowanie do zajęć nie obejmuje zapowiedzianych form sprawdzania wiedzy i umiejętności
- Uczeń jest zobowiązany przychodzić na lekcje przygotowany, mieć zeszyt przedmiotowy, podręcznik, zeszyt ćwiczeń i przybory do pisania

7. Prezentacja wyników uczniów:

- Każda ocena jest jawna – uczeń jest informowany ustnie lub pisemnie, jaką ocenę otrzymał
- O proponowanej semestralnej ocenie niedostatecznej/ nieklasyfikowaniu uczniowie są informowani na miesiąc przed konferencją klasyfikacyjną, a o pozostałych ocenach na tydzień przed konferencją klasyfikacyjną.

8. Wymagania ogólne na poszczególne stopnie szkolne:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania i posługuje się nim z biegłością lub opanował wiadomości i umiejętności wykraczające poza program nauczania,
- wykazuje szczególne zainteresowania biologią,
- prezentuje swoje wiadomości biegle posługując się terminologią biologiczną, z erudycją, używając poprawnego, bogatego słownictwa,
- potrafi stosować zdobyte wiadomości w sytuacjach nietypowych,

- formułuje problemy i rozwiązuje je w sposób twórczy,
- dokonuje analizy lub syntezy zjawisk i procesów biologicznych,
- wykorzystuje wiedzę zdobytą na innych przedmiotach,
- potrafi samodzielnie korzystać z różnych źródeł informacji,
- bardzo aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym,
- wykonuje twórcze prace, pomoce naukowe i potrafi je prezentować na terenie szkoły i poza nią,
- bierze udział w konkursach biologicznych na terenie szkoły i poza nią.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania,
- wykazuje zainteresowania biologią,
- potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów w nowych sytuacjach,
- samodzielnie kojarzy fakty i logicznie wyjaśnia mechanizmy procesów biologicznych,
- bez pomocy nauczyciela korzysta z różnych źródeł informacji,
- potrafi planować i bezpiecznie przeprowadzać doświadczenia i hodowle przyrodnicze,
- prezentuje swoją wiedzę posługując się poprawną terminologią biologiczną oraz w sposób poprawny językowo,
- aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności bardziej złożone i mniej przystępne, podatne i użyteczne w szkolnej i pozaszkolnej działalności,
- potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów typowych, w trudniejszych korzysta z pomocy nauczyciela,
- potrafi zaplanować proste doświadczenie lub obserwację oraz wyciągnąć wnioski,
- w odpowiedzi nie wyczerpuje tematu, popełnia drobne błędy,
- jest aktywny na lekcji.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności przystępne, niezbyt złożone, najważniejsze w nauczaniu biologii, oraz takie które można wykorzystać w sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych,
- z pomocą nauczyciela rozwiązuje typowe problemy o małym stopniu trudności,
- z pomocą nauczyciela korzysta takich źródeł wiedzy jak: słowniki, encyklopedie, tablice, wykresy, itp.,
- zna podstawowe fakty, pojęcia i prawidłowości biologiczne i interpretuje je przy pomocy nauczyciela,
- podczas odpowiedzi popełnia nieliczne błędy,
- wykazuje się aktywnością na lekcjach w stopniu zadowalającym.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- ma braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności określonych programem, ale nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia,
- wykonuje proste zadania i polecenia o bardzo małym stopniu trudności, pod kierunkiem nauczyciela,

- podczas odpowiedzi popełnia liczne błędy (merytoryczne i w sposobie prezentowania), nie używa terminologii biologicznej,
- zna podstawowe fakty, pojęcia i prawidłowości biologiczne,
- jest mało aktywny na lekcji.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności określanych podstawami, koniecznymi do dalszego kształcenia,
- nie zna podstawowych terminów, pojęć i procesów biologicznych,
- wykazuje się brakiem systematyczności w przyswajaniu wiedzy, prowadzeniu notatek,
- nie podejmuje próby rozwiązania zadań o elementarnym stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela,
- wykazuje się bierną postawą na lekcji.

9. Oceny semestralna i roczna ustalane są na podstawie średniej ważonej:

$$\text{Ocena końcowa} = \frac{\text{Suma iloczynów ocen cząstkowych i ich wag}}{\text{Suma wag}}$$

a) Przyjmuje się następujące wagi ocen:

- Sprawdzian – waga 3
- Odpowiedź ustna i kartkówka – waga 2
- Pozostałe oceny – waga 1
- Poprawa sprawdzianu:– waga 3,
- Poprawa kartkówki i odpowiedzi ustnej:– waga 2,
- Sukcesy w konkursach – waga od 1 do 3 w zależności od rangi konkursu (każdorazowo ustala nauczyciel)

b) Skala ocen:

1.	niedostateczny	- poniżej 1, 70
2.	dopuszczający	- 1,70 – 2,69
3.	dostateczny	- 2,70 – 3,69
4.	dobry	- 3,70 – 4,69
5.	bardzo dobry	- 4,70 – 5,70
6.	celujący	- powyżej 5, 70

10. Ustalenia końcowe

- W szczególnych przypadkach nauczyciel może odstąpić od w/w zasad.

- Pozostałe zasady są zgodne ze szczegółowymi warunkami i sposobem oceniania wewnątrzszkolnego uczniów (Statut Szkoły Podstawowej, Dział V)
- Przedmiotowy system oceniania obowiązuje od roku szkolnego 2024/2025 do nowych ustaleń Komisji Przedmiotowej
- W przypadku przejścia na naukę hybrydową lub zdalną ogłoszony będzie aneks do PSO